

Megjelenik a Társalkodóval minden héten kétszer: t. i. vasárnap és csütörtökön. Előzetes helyben a szerző's kiadó tulajdonosnál ur. utca 435dik sz. alatti Trattner-károlyi ház első emeletén, egyebütt pedig minden királyi posta-hivatálnál. Az ausztriai birodalomba vagy külföldi tartományokba kívántató példányok hant csupán a bécs. cs. f. postahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Ertesítőben mindenféle hirdetésny folytaték 's pontosan közölték.

Testvér lapjaink jelen 2d. félvi folyamára az elkéstek még előhizethetnek akár a kir. postahivataloknál akár a szerkesztőségnél. 6 fr. p. p.

FOGLALAT. Magyar- és Erdélyország: Névmagyarítások; Országgy. közlemény (a most érkezett 2 k. k. leirat magyarul; egyes megyék és szab. kir. városok sérelmei 's kívánatai folytatása; aug. 2kai ker. ülésb. a borsodi indítvány emellőztetése a g-i követjavaslata szerint állapították meg; aug. 3kai ker. ülés a börtönrendszerről szóló 3dik üzenetet hitelesíti 's az 15ö oszt. sérelmek iránti frdi választ 's hátralevő érelmek 's kívánatokra tanácskozik, az napi frdi ülés a m. kihágások iránt kiküldött választmánya véleményét elveti a javasolt képviselői rendszerre nézve, a főisp. hivatal szabályozást a megyei ügy rendezés idejére halasztja 's repressiv törvények létesítését javasol aug. 5k. frdi ülés a megy. kihágások iránti jelentést folytatja marczona viták 's kitérősek közt szintaz napi ker. ülés a hajdukerület belszerkezetére tett frdi észrevételeket tárgyalá; legujabb: aug. 7d. ker. ülés az imént említett frdi észrevételek vizsgálatát végzi azután az ételm. leirat következtében ország. választmány-kiküldetést a részek, Erdélyi egyesülés 's országgy. száll. iránti frdi válaszokat vizsgálja végre az Vd. oszt. sérelem folyt. aug. 8ki frdi ülés a szab. községek rendezési ügyét a megyék 's tszékek rendezési korára halasztandónak itéli, a szinteznap ker. ülés a bányatörvényről illető frdi 2dik üzenetet 's a jászkunkerületi rendezést tárgyzó frdi észrevételeket vizsgálja; budapesti napló: fővárosi udjónságok.)

Ausztria (bécsloggnitzi vasutársaság közgyül. határozati.) Spanyolország (Gibraltari fogadtatás; lelkész-szaporítás iránti határozat; marokkai hadviszonyok.) Anglia (francia királyt Windsorba várják; Wolff tudósítása; Stoddart 's Conolly kivégeztetése okairul.) Franciaország (a külkereskedés Braziliával; iparműkiállítás ünnepélyi lakoma és szerencsétlenség; táborozási hírek Algír marokkó 's a hajóhadról, Taiti bonyolodás 'sat.) Ertesítő.

Magyarország és Erdély.

Ő cs. 's ap. kir. fels. Gruber Donát Ambrus vezetéknévnek Árkya; Schwarz Balázs hités mérnökének pedig Barnafyra változtatását kegy. megengedni méltóztatott.

Országgyűlést közlemény.

A legközelebb közölt két k. leirat magyarul így hangzik: Ő cs. 's ap. kir. fels. nevében sat. Magyarország és kapcsolt részei KK. és RR. kegy. intézendő: miszerint fenemlített ő cs. kir. Felsőge a' KK. és RR. által a' k. kir. előadások első pontja nyomán f. e. febr. 28kán alázatosan fölterjesztett felirat tárgyát, az ügy fontosságához 's az adózó nép sorsáróli gondoskodása, valamint a' folytonos és kellő katonafentartást kívánó közállomány szükségéi iránti figyelme buzgalmához képest érett megfontolás alá vette; 's most is ugyan kegy. megv. győződve, hogy az adózóknak 1715: 8. t. czikkből folyó tartozásai főleg azok betöltésében igazságos arány 's egyenlő teher-felosztás hiánya, ugyszinte ezekkel kapcsolott sokféle visszaélés 's gyakorlati igazgatási hibák miatt válnak súlyosakká; 's ezek folytában a' KK. és RR. nek kir. szive tisztasága szerint őszintén kinyilatkoztatni parancsolta: mikép, ha csak azon föltételek, melyekhez az országban széthelyezett katonaságnak adandó természetbenli kiszolgáltatások megváltása az 1840kij. jan. 4kei és april 30kai k. végzeményekben világosan kötve volt, kellőleg megfontolva, jelesen pedig: az adózókat a' megállapítandó megváltás esetében is érendő terhek elosztásábanli tökéletes egyenlőségre czélzó 's a' kir. kincstár járadékát minden részben teljesen 's valódián biztosító intézkedések illőleg meghatározva 's ekép e' végre alkalmas eszközök a' KK. és RR. által előadva 's aztán tevéleges törvény által megerősítve nem leendnek: az adózókra nézve hozni szándéklott könnyebbülés is sikernélküli, 's bármilly nagy ajánlott összeg is álltató 's a' cél-elérésre hatálytalan fogna lenni; minthogy pedig ő Föls. mégis kegyesen reményli, hogy a' KK. és RR. az 1840kij. april 11kén mult országgyűlésről tett felmutatással összefüggőleg, e' tekintetben kellő intézkedést tenni 's a' szükségeseeknek vélemdöket legmagasb megfontolása alá terjeszteni fogják: az 1841. jan. 4kei 's april 30kai k. végzemények előbb- említett föltételeihez tovább is szorosan ragaszkodván, attól, hogy az annyszor érintett kiszolgáltatások készpénzbeli megváltása iránt a' KK. és RR. kijelentett uton valamelly tervet készítsenek, a' mondott értelemben nem idegenkedik. E' végre tehát temerini gróf Széchen Miklós sz. István kir. ap. rendének nagykeresztése, val. bels. titk. tanácsos, kir. kincstárnok, magy. kir. udv. kamra elnöke 's poszegamegyei főispán; Poszavec Zsigmond ugyszazon m. k. udv. kamra tanácsosa; Lederer Ignác báró, vaskorona rend első osztályú 's Terézia katonai rend lovaga, val. bels. titk. tanácsos, lovassági tábornok 's magyarorsz. főhadikormányzó, 's Rousseau Leopold lovag, cs. kir. ezredes kegyelmesen kinevezetvén, 's hogy ebbeli tisztokhoz tüstint fogjanak, kegy. rendeltetvén, ő

Fels. egyszersmind megparancsolá: hogy az ezen ügyben tartandó tanácskozás eredménye, mindazokkal együtt, mik az iránta teendő törvényes intézkedés üdvös czéljára mulhatlanul megkívántatók gyanánt fenemlítették, minélhamarabb fölterjesztessenek. Egyebiránt 'stb. — Bécs aug. 1jén 1844. Szögyényi László s. k.

A' 2dik k. leirat pedig így: Ferdinand sat. Miután Kedvesség 's Hűségteknek az országgy. tanácskozások siettetése iránt akarunkat már f. évi apr. 13án kelt k. határozat által akép kijelentettük, miszerint a' jelen országgyűlést legközelebb befejezni elrendeltük: előbb említett k. határozatunk indokaira tovább is támaszkodva kegy. elvégeztük, hogy ezen országgyűlésnek f. évi october 15d. napján vége vettessék. Mit Kedvesség 's Hűségteknek azon végből, hogy a' felküldésül hátralevőket mindjárt fölterjeszték, azzal együtt jelentjük, miszerint fenérintett napon min fels. személynünkben megjelenendünk 's az alkotandó t. czikkeket kir. kötésünkkel megerősítendjük. Kiknek egyebiránt 'stb. Bécs aug. 1jén, 1844. Ferdinand s. k., Mailáth Antal gr. s. k., Szögyényi László s. k.

(Az egyes szab. kir. városok fölterj. sérelmei 's kívánatai folyt.) 8. Noha Debreczen lakosai még 1536b. 's így a' reformatio kezdetekor, az evang. vallás terjedésével, egyet sem véve ki, az evang. vallásra tértek 's mint ezen vallást követők valamint addig, mig az erdélyi nagy fejedelemhez tartoztak, vallási szabadságukat élvezték, és sem magán-személy sem a' város összege más vallásfelekezetet érdeklő egyház pártfogójog czim alatt soha sem terhelhetett: ugy, miután a' város Magyarországhoz 1693ban visszakapcsoltatott, a' két haza közt keletkezett békekötést magában foglaló leopoldi diploma pontjai közt áll azon feltétel is, miszerint Debreczen és annak lakosai mind vallási, mind polg. tekintetben jövendőre nézve birjon és birjanak azon jogok és szabadságokkal, melyekkel birt és birtak addig, mig a' város Erdély nagy fejedelemhez tartozott. Ennek szentül megtartása mellett örökös az 1715: 108. t. czikk is, midőn a' k. városok közé soroztatván Debreczen a' leopoldi diplomára hivatkozól, az, érintett jogai, kiváltsági és szabadságban jövendőre is megtartott, azon egyedüli kötelezetetés mellett, hogy a' r. kath. egyház részire mutasson helyet: mindazáltal a' m. k. h. tanácsot ezen okok többszöri felterjesztése sem győzvé meg arról, hogy a' folyamodó város a' r. kath. egyház javára pártfogói joggal nem terhelhetetik 's ellene az 1681: 41. t. cz. nem alkalmazható, 1828. aug. 12k. intézvényszavai szerint ő cs. kir. Felsőge nek k. k. parancsa következtében rendeltetett, hogy az 1681: 41k. t. cz. értelmében Debreczen a' r. kath. egyház részire pártfogói joggal tartozván, az akkor kérdésben forgó egyház épületének födelét igazittassa 's félbenmaradt két tornyát pedig építtesse meg. Ennek ugyan fogantja nem lett, mivel akkori kispópost debreczeni r. kath. lelkész, kötelessége szerint, az érdeklött építetést, a' n. váradéak szert. püspökség segedelmével 's a' városnak az építetű lelkész által segedelmul kért és ugy adott némelly anyagok általi hozzájárultával előbb bevégezteté, mint a' tisztelt h. tanács rendeltetett; hanem 1843kij. intézvénynél fogva a' m. k. h. tanács, az előbbire hivatkozól, ismét a' r. kath. egyház födele építetése iránt méltóztatott rendelkezni; mivel pedig 1) az 1681: 41. törvény az azután keletkezett leop. dipl. 's annak szentsége mellett örökös 1715: 108. ellen Debreczenre nézve kötelező erővel nem bír; de 2) a' gyakorlat is a' város mentesítése mellett áll, miután magát a' templomot a' n. váradé püspök gr. Csáky építette, közelebb pedig akkori kispópost és helybeli lelkész, azon szép jószág jövedelméből, melly a' kir. adomány mellett épen illy szent czélra adatott a' helybeli lelkésznek, folytatá az építetést 's az egyház fedele kijavittatását magára vette; 3) a' r. kath. lelkészválasztásba e' város mindeddig befolyással nem volt, mint kit ezen jog törvényszerűleg nem is illet; sőt a' n. váradé püspökség által évenként kiadatni szokott schematismusban is nem a' város, hanem ő cs. kir. Fels. tétetik a' debreczeni r. kath. egyház pártfogójának; 4) a' tisztelt intézvény az 1790/1: 26. t. czikk 2dik szakasza ellen is rendelkezett, midőn a' város nevezete alatt, annak evang. községét a' r. kath. egyház építetetésére kívánta kényszeríteni, mégpedig olly evang. gelikus községet, melly 5) 1536dik évtől kezdve maga

ereje 's igyekezete által szerette fekvő javait és hazája boldogságaért (a' kegy. kir. kiváltság-levélszavai szerint) „emberi elmét felmuloló tettei által“ nyerte a' k. városi szabadságot. Vélemény: Az 1715: 108d. t. cz. világos tartalma szerint Debreczen városa a' Leopold cs. és kir. hitlevelében foglalt minden kiváltsági és szabadságban megerősítetvén 's egyedül az építendő r. kath. egyház 's a' sz. Ferencz szerzetesek conventje helyének kimutatására kötelezetvén; ehez járulván az 1791: 26dik t. cz. 2dik §-nak világos rendelete, 's az előadásból kitetsző azon folytonos szokás, miszerint a' város, valamint a' patronatusi jogot nem gyakorolta 's nem gyakorolja, ugy az ezzel járó terheket is nem viselte: mindezeknél fogva az előadó város evang. községe a' r. kath. egyháznak akár építetetésére, akár kijavittatására nem kötelezetthetik. — 9. Sz. kir. Szokolca város számos törvény értelme, de nagy Lajos királytól 1382b. nyert váltságlevele szerint is katonaság terhe alól ment levén, azonban 1741b. a' porosz háborukor hazafüni indulatból vontatókat önkint szolgáltatván, azóta azokkal törvénytelenül terhelhetik; 's ámbár ezen sérelme 1827ki országgy. 97ik szám alatt fölterjesztetvén, az évi jun. 21. k. k. válaszban erre nézve orvoslás is ígértetett, mivel mindazáltal az mindeddig nem következett, sőt legközelebb is a' városnak legfelsőbb helyre tett folyamodtára nem kedvező válasz érkezett, e' sérelem orvoslása kéretik. Vélemény: Az 1827ki jun. 21. kir. leiratban ezen pontra nézve megígért k. k. válasz szorgalmazandó. Végzés: Elfogadtatik. — 10. Sz. k. Szokolca város, a' Morva vize kiöntései által, melyeket a' holicsei és gödingi császári malmok mesterséges zárgátjai okoznak, tömérdek kárt szenvedvén, a' folyónak leendő szabályoztatása, ugy szinte az áradás mütétele okainak elhárítottatása, világos törvény által annál inkább eszközöltetendő, minthogy mind a' mellett, hogy az érdeklött vízi művek ártalmas és veszélyes létét eddigelő több rendbeli deputatio kimondotta, a' z o k a t mai napiglan sem szüntették meg. Vélemény: Ezen igazságos kívánat az 1836d. mart. 28ról országosan fölterjesztett sérelmek és kívánatokra hivatkozás mellett, ujlag fölterjesztendő 's a' k. kir. válasz szorgalmazandó. Végzés: Elfogadtatik. — 11. Sz. kir. Szeben város azon sérelme, miszerint ő mint Som helység félrészenek földesura, a' nélkül, hogy a' patronatusi jog terheit elvállalta, vagy ez iránt törvényes uton kihallgatott volna, a' m. kir. udv. kamra által, a' nevezett helység gör. egyes-lelkészének évenként szolgáltatandó 139 ft és 53kr. fizetéssel ujlag megterhelhetett, 1837/8 országgyűlési orvoslás végett felterjesztetvén; ámbár erre nézve mindeddig kir. válasz nem érkezett, mégis a' m. k. h. tanácsnak 1840. apr. 22. 1842ki oct. 31. és 1843 maj. 30. intézvényeinél fogva, az előadó város, mindazon jövedelmeknek, melyekben a' mondott helység lelkése részesül, kimutatására kényszerítették; és így be nem várátván a' t. hozás utján eszközöndő kir. kegy. válasz, ezen tárgy kormányzéki utoni eldöntetése czéloztatik. Mivel pedig ez egyedül a' törvényszabta uton lenne elintézhető, de a' várost földesuri jogai ellenére, törvényekben nem alapuló illyen fizetésekre kormányzéki uton szorítottatni nem is lehetne, a' fenforgó sérelem orvoslás szorgalmaztatását kéri. — Vélemény: Ezen sérelem, az 1836ki mart. 28kán fölterjesztettek IVd. osztálya 11. pontjára hivatkozással ujlag felterjesztendő 's a' k. kir. válasz szorgalmazandó. Végzés: Elfogadtatik. — 12. A' katonaságtól járuló háló-krajczárok, melyek 1830 előtt minden nehézség nélkül kifizettek, Szeben város keblében majd másfél évig tanyázott Walmoden vasas ezred stabja 's következett időkben ott fekvő katonaság által is megtagadtattak; 's jöllehet a' m. k. h. tanácshoz intézett több rendbeli folyamodások következtében érkezett felsőbb utasításoknak az által, hogy a' salgamalis krajczárokban mult időkre folyvásti és szakadatlan részesülését hiteles adatokkal bebizonyította, eleget tett, még is e' részben mindeddig kedvező választ nem nyerhetett. Vélemény: Az 1715. behozatott katonai szabályozat szerint a' hálókrajczárok (salgamus) mind a' fekvő, mind az átmenő katonaságtól megfizetendők: Szeben város kívánata igazságos, 's mint illyen pártolattik. Végzés: Elfogadtatik. — V. osztály. Azon sérelmek 's kívánatok, melyek vagy a' rendszers munkák megvizsgáltatására, vagy külön teendő indítványra utasítottak,

vagy fölterjesztésre alkalmasoknak nem találtak köv. 1. A' már fölterjesztett, de eddig meg nem szüntett sérelmek orvosoltatása az 1791: 13. t.cikk értelmében sürgette. 2. Azon előleges orsz. sérelmek 's kívánatok, melyek mult országgyűlésből felterjesztettek, de melyekre semmi kir. válasz nem érkezett, ugy szinte azok is, melyekre 1811ki országgy. óta vagy semmi, vagy nem megnyugtató kir. válasz érkezett, ujra terjesztessenek föl. Vélemény: A' jelen sérelmek és kívánatok közül azok, melyek már fölterjesztettek, de még reájok kir. válasz nem érkezett, külön osztályban fognak ujjabban fölterjesztetni; melyekre nézve pedig már eddig kir. válasz érkezett, azoknak és az azokra köv. k. kir. válasz tárgyalása nem a' küldöttség köréhez, hanem orsz. tanácskozás alá tartozik. Végzés: Helyes. 3. A' m. kir. udv. Kancellaria 1842. dec. 9ki kelt parancsa által Sillye Sándornak Miskolczi Krisztina Eszter Károlyné ellen megújított szóbeli pere tárgyában, a' perbeli eljárást 's ítéleteket, onnan indulva ki, mert az 1836: 20. t.cz. ben a' szóbeli perek megújíthatása nem foglaltatik, de különben is e' pörbeli érték több kérdésbe bonyolodva lévén, világos adósságnak nem tekintethetik, megsemmisítette, ámbár e' megye Rendei leginkább azon oknál fogva, mivel a' fenidézett törvény a' szóper-újításbeli orvoslásmódot sem ki nem zárta, sem az életben levő, de igazságon alapult régi törvényt el nem törölte, de feltenni sem lehetne, hogy a' t. hozás akkor, midőn egyfelől a' szóbeli bíráskodással a' bizonyos summáig perlekedőket költség tekintetéből kimélni kívánta, épen akkor más felől a' már szóbeli peruton volt kereset irányában a' másik felet nevezetes költségek teljesítésével terhelni 's ez által a' szóbeli peruton perlekedőket a' köztörvény jótékonyaságától megfosztani akarta volna, a' m. kir. udv. kancellariát a' fenirt kir. parancs visszavételére megkérte, 's orvoslást nem nyert; sőt ennek ellenére az előbbi parancs 1843. apr. Skán ujjab parancs által megújított; ezen, a' törvénykezés rendivel meg nem egyező intézkedések sérelmesek, azok orvosoltatása sürgette. 4) A' szóbeli perekről alkotott 1836: 20. és 1840: 11. t.cikk akképmódosítottassanak 's bővítettessenek, hogy ezentul mindennemű, azon világos keresetek is, melyek bevitelére az előbbi fenálló törvények különös perutat (institutum) 's bíróságot jelöltek ki, 200 pengő frt erejéig szóbeli perutján elítélhetők és meg is vehetők legyenek; továbbá, hogy midőn szóbeli per utján a' felek egyessége következtében 200 frtnál nagyobb összegű ítéletük meg, a' főbbvitel a' megyei törvényszékre mindenkor birtokon belül engedessék meg. 5. Az új és világos zálogos örököségi, kártérítési, hitbér iránti, mindennemű világos számvetési és csődületi pereknek, mennyiben t. i. ezek 200 p. frtot meg nem haladnak, az 1840: 11. t. cz. nyomán, szóbeli perre leendő tartozása világosan mondassék ki 's a' szóbeli bíráskodás nem melly részben módosítottassék. 6. A' szóbeli pereknél a' 200 p. frtnál kisebb mennyiségre nézve is, taksa nélküli bíráskodás csak a' kimutatott szegényekre szorítottassék; általán fogva pedig a' „theresianum taxatorium“ a' jelen körülményekhez alkalmazva fölemeltessék. 7. Miután az 1836: 20. t. cz. a' szóbeli perekben a' bírói eljárás teljesítését a' szegényebb sorsu perlekedő követelésire nézve minden díj nélkül tétetni rendelé; azonban köztapasztalás szerint a' vagyonosak is, mégpedig nagyobb mennyiséget meghaladó követelésekre nézve is, a' szóbeli kereset újat követvén, ez által az illető bíróságnak nemcsak az eljárás, de az írományok kiadása által is tetemes fáradság és költség okozatik: a' nevezett törvény akképmódosítottassék, hogy a' vagyonosak által indítandó 's törvény által kiszabott mennyiséget meghaladó keresetektől bizonyos meghatározott járandóság fizetése állapítottassék meg. 8. A' 200 p. frtot haladó követelések iránti szóbeli perekben a' rendes folyamatu pertaksák fizetessenek. 9. A' m. kir. Kancellaria a' sommás utu perek tárgyában még akkor is, midőn az idézett fél az ügyut iránt nemcsak kifogást nem tesz, sőt védelmének fentartása nélküli érdemleges előadása által bíráskodásbani megnyugvását tetteg tanusítja, gyakran a' bíróság-leszállítás kérdésbe is bocsátkozik. E' kérdés elitélése egyenesen a' rendes bírósághoz tartozván, törvény által világosan mondassék ki: hogy sommás perekben is a' bírósági kérdés elitélése a' rendes bíró elől semmi szín alatt ne vonassék el. 10. A' szóbeli perekről szóló törvények akképmódosítottassék, hogy a' főbbvitel birtokon belül engedessék meg az első bíróság ítélete után, a' kereset alatti vagyon zár által biztosítottassék; a' 200 frton felül szóbeli per utjára kötelezett keresetek takasága határozottassék meg 's tétessék ki, mi illesse abból az első bíróságot 's mi adassék belőle a' házi pénztár-

ba t. szék napidíjak fizetésére. 11. Szóbeli sommás perekben gyakran megessvén, hogy a' bíróság csupán az alperes elismerésére alapítja ítéletét 's ezen elismerés valósággal megtörténvén, más adat nemlétében, kénytelen is arra alapítani, hogy illy eljárás által a' perben álló felek, főleg, miután a' sommás bíráskodás némelly esetekben határozatlan sommáig van kiterjesztve, bírói önkénynek kitéve ne lehessenek, szükséges törvény által elhatározni, miszerint a' sommás uton ítélt bíró ítéletét a' felek elismerésére csak azon esetben alapíthassa, ha illy elismerés írásba foglaltatott, v. írásbeli nyilatkozat nem létében tanuk jelenlétében történt. 12. A' szóbeli perek 's nyilvános örököségi iránti 1836: 14. és 20., ugy az 1840: 11. és 13. cikk akképmódosítottassanak, hogy a' bírói ítéleteket változtató parancsok világos törvény által megszüntetvén, a' további főbbvitel (kivéve azon eseteket, hol a' felek egyezkedtek) a' megyei törvényszékre birtokbul menjen, 's az eljáró bíróság a' pereket minden időhalasztás nélkül a' t. széknek bemutatni, ez pedig azonnal megvizsgálni köteles legyen. 13. Mivel a' m. k. udv. kancellaria utján Debreczen városához 1842. nov. 6kán érkezett legfelsőbb parancs által szóbeli perekben a' perújítathatóság törvényelleninek mondatik; miután ezen rendelkezés a' perlekedő feleknek nem kevés kárukra válnék oly esetben legkivált, ha a' szóbeli perindításkor kezöknél nem volt, v. meg nem talált, de későbbben előkerült bizonyítványokat többé perújítás utján nem használhatnák: törvény által világosan mondassék ki, hogy a' szóbeli per utján megbukott fél a' perújítathatástól el nem zárthatik. Vélemény: Minthogy az 1836: 20. és 1840: 11. t. cikkke fogyatkozó 's hiányos léte az előadott kívánatok tartalmából nyilvános, ezen cikkkek módosítást minden kitelhető pártoltatást igényel ugyan; tekintvén azonban ezen nagy figyelmű tárgynak az egész országra kiható érdekét, az maga helyén leendő indítványozásra utasittatik. Végzés: Helyes. Az Vd. oszt. sérelmek és kívánatok folytatólag tárgyalatásakor. 14. pont alatt Biharvármegye sérelmeképp előterjeszti, miképen keblében helyzett n. váradi püspökségi uradalomhoz tartozó Bihar m. városban lakó Szücs János, 1840ki börtörméshől a' tizedet megtagadván, 's ennek megvétele iránt a' 9det és 10det szedő püspök a' követeléses tized-mennyiséget, a' kilenczed tekintetéből felmért börtörmési dézma-lajstromból nyomozván ki, nov. 20kán nevezett nemes Szücs János ellen a' szolgabíró előtt szóbeli pert indított, melly bíróság a' szóbeli utat leszállította, 's a' felperes a' perköltségekben elmarasztatván, azt 38 váltó frt és 45 krban rajta meg is vette; ezután közbevetett főbbvitelnél fogvást a' megyei törvényszékre felhozatván, az ítélet ott is jóváhagyatott; de a' felperes püspök által a' kir. táblára is főbbvitelvé, 's ott 1841. sept. 25kén a' szóbeli perut 's bíróság megállapítatván, a' fölperesen megvett perköltségnek végrehajtással leendő visszafoglaltatása is elrendeltetett, 's a' per hozandó végső ítélet végett az illető bírósághoz visszaküldetett. Ezen ítélet végbehajtására sz. bíró a' kitűzött határidőre kimenvén, az alperes a' bírói foglaltatást ellenállással akadályoztatta; mint-hogy pedig a' szóbeli perekben ennek helye nincs, az illető bíróság hatalomkar-elrendelés végett a' pör bemutatása mellett a' megye közönségéhez folyamodott; ez azonban a' tizednek szóbeli per utján követhetőségét és így az egész eljárást törvénybe ütközönek látván, a' hatalomkart főleg azon oknál fogva megtagadta, mert a' tized-megtagadásból származó követelés utja régiebb törvény által meghatározva 's e' végre az alispáni bíróság kijelelve, ezen törvény pedig az 1836: 34. t. cz. által addig is, mig a' tized felett ujjab törvény alkotatnék, előbbi épségében hagyatva levén; de továbbá, mert az 1836: 20. törv. cz. szerint, ez uton egyedül pénzben kiszámítható 's tiszta keresetek követelhetetvén, e' felett a' felhozott 20. t. cz. által a' büntetéseket tárgyazó keresetek, melyek közé a' tized-megtagadásból keletkeztek is számítandók, a' szóbeli per utján követelhetők közül tisztán kivételvén 's ezekből folyólag a' tized-megtagadás miatt a' szóbeli perbe idézetteknek nem illető bírájok előtti állásuk világos lévén, 's ezeknél fogvást a' kért hatalomkar el sem rendeltethetvén, a' bemutatott per a' jelentő szolgabírónak visszaadott. Így ezen perben hozott felsőbb ítélet végre nem hajtván, a' felperes ismét a' szolgabírónál, mint eljáró bíróságnál, ujjolag e' perben a' hétszem. tábla által 1842. sept. 22kén hozott 's hitelesen kiadott ítélettel, melly szerint a' kir. tábla ítélete helyben hagyatott, foganatosítás végett megjelent; azonban az alperes a' végrehajtást ez uttal is ellenállással akadályoztatván, az eljáró bíró hatalomkar-elrendelés végett a' pert a' megye közgyűlésére bemutatta,

ez azonban a' perbeli eljárást e' legfelsőbb ítélet által sem látván törvényesítette, sőt a' dolog illy helyzetében, midőn a' királyi tábla ítélete már egy év előtt foganatba vétetni kívántatván, a' felebbvitel maga idejében meg sem történhetett, ezen pernek a' hétszem. tábla elibe jutását is új sérelmek vevén, a' hatalomkart meg nem rendelte. A' felsőbb ítéltőszékek által hozott ítéletek e' szerint foganat nélkül maradván, a' felperes püspök a' megye végzésének megváltoztatása 's hatalomkar-elrendelés végett a' m. k. udv. kancellariához folyamodván, ennek következtében a' lefolyt per még 1843b. felküldetett, de reá mindedig rendelkező k. válasz nem érkezett. Vélemény: A' felhozott pörben sérelmesnek követelt ítélet a' rendes és törvényes bíró által, az ezen tárgyat illető törvényre hivatkozva, a' szokott törvényes eljárás megtartása mellett, és az 1836: 16. t.cikk rendelete szerint hozatván, az itt keletkezett ítéleteknek magok épségében fentartása iránt pedig a' törvény jelsül az 1790: 12. cikk rendelete világos lévén, az előadott panaszban, ezen törvény fenállása mellett, sérelem nincsen. E' tárgyra nézve legelsőb a' sérelmet tevő megye egyik követe, a' sérelem igazságát hosszas előadásban mutogatá, hogy a' kérdéses per szóbeli bíróság alá, miután az 1836: 34. t. az 1609: 17. t. értelmében, a' tized-megtagadásból származó követelésekre nézve a' bíróságot meghagyta, nem tartozhatik: mivel az 1836: 20. t. csak olly világos eseteket rendelt szóbeli eljárás alá, hol a' követelés pénzben könnyen kiszámítható; a' jelen kérdés alatt forgó ügyben azonban a' kiszámítást, minthogy annak arányát szorgalom vagy röstség föltételezi, könnyen nem eszközölhetni. A' magyar törvény mint sok számos, ugy e' jelen esetben is kiszabta a' törvényes utat és büntetést, melly szerint a' makacskodó marasztaltassék el; szülő küldöji tehát sérelmesnek találták azt, hogy a' kir. és hétszem. tábla a' törvényes gyakorlatot eltérvén, a' szóbeli bíróságot megállapította 's azért annak orvoslását sürgette. Voltak, kik a' szóbeli per utját e' kérdésben igazságosnak ismerték, mert a' tized világos tartozási követelés lévén, minthogy a' követelt összeg nem haladta meg azon mennyiséget, mellyet szóbeli per utján elítelni nem lehetett vala, egyébiránt az elmarasztalt összeg-kiszámítás nehezsége megszünvén az által, hogy az a' kilencedi rovat után könnyen megtörténhetett. Egy m. köv. nem látta által, mi-ben van a' sérelem, szerinte inkább a' kir. vagy hétszem. táblának kellett volna sérelmet tenni az iránt, hogy a' kormány gyenge volt az ítélet végrehajtását eszközöltetni. Mások pedig azért sem látták helyét a' sérelem-fölterjesztésnek, minthogy a' kancellaria, melly a' pert magához felkérte, e' részbeni válaszát még ki nem adta. Más részről voltak, kik a' törvényes gyakorlat meg nem tartatását sérelmesnek ismervén, annak orvosoltatását kívánták. 'S a' vélemények illyképeni elágazása miatt szükségessé vált a' szavazás, azon kérdés kitézése mellett, vajjon megtartassék-e a' választmány véleménye, vagy mint sérelem terjesztessék föl. A' szavazat mind két részre egyenlő 24 állott; illy állapotban a' kérdés eldöntésére Pozsony megye szavazatát a' sérelmet fölterjesztetni kívánókhoz átvitte, 's ez többséget nyert. 15. Trenacsény vgye előterjeszti ezutánmikepp Tresztyánszky Imre, Tresztye helység közbirtokosa, ezen jószágába tagosztályt hozni kívánván, mivel az urbér behozatala idejkor, itteni zsellérjei 9 kérdő pontra adott feleletökben magukat tisztán semmi külső állományyal el nem látott zselléreknek vallották, ennek folytán magában az urbéri táblában is egyedül mint házas zsellérek minden külső állomány nélkül jelennek meg, 's abba sem a' kilenced sem más urbéri adózások nem iktattattak; ennél fogvást nevezett birtokos az odavalló zsellérjei kezeikben levő majorsági földje visszavételére urbéri pert indított 's mivel azt ott bebizonyította, hogy ezen zsellérek az általok birt földtől urbér behozatala óta is teljesen a' földesur önkényétől függő adózásokat és szolgálatokat tettek, ezen földeket mind az uriszék mind a' megye törvényszéke neki megis ítélte; a' m. k. htanács azonban 1841. máj 25kén kelt intézkedvényében azon oknál fogva, hogy ezen külső állományi földek mind urbér behozatala előtt, mint azután egész mostanig az alperes zsellérek által bíráttak, hogy ezekről a' földesur önkényesen soha sem rendelkezett 's azoktól nemcsak adó fiztetett, hanem jobbágyi tartozások is teljesítették, elvégre mivel 1828b. a' porták igazítása tekintetéből eszközölt összeírás alkalmakor is, a' földesur ellenmondása nélkül, ezen földek az adó alapjához számítottak, 's így, mivel az 1836: 10. t. cz. 7. §nál fogva csak a' majorsági földekből tett foglalások eshetnek földesuri szabad rendelkezés alá: az érdekelt földeket tovább is az alperes zselléreknek visszaitélte; ezen intézkedvény tehát azon oknál fogva, hogy minden, földesur és jobbágy közti viszonynak

eldöntésére egyenesen és egyedülzurbéri tábla és más, urbérbehozatalkor kelt iromány szolgálhatna sinormértékül, a sérelem annyival is inkább ez uton orvosoltandó, mivel ez intézkedés megváltoztatása legfelsőbb helyen is sürgette, onnan tagadó válasz érkezett. Vélemény: A maga rendes útján hozott urbéri ítéletek taglálása e választmány köréhez nem tartozván, de egyébiránt is a felhozott panaszos tárgy iránti orvoslás az arra kiszabott törvényes uton levén eszközölhető 's így itt sérelemnek el sem ismertetvén, oda utasítatik. Végzés: Helyes. 16. A mágnások magok helyett jóvendőre képviselőket ne küldhessenek, hanem addig is, míg az országgy. elrendezése megtörténhetik, törvényes gátoltatásuk esetein kívül büntetés terhe alatt az orsz. gyűlésen megjelenni tartozzanak. A jelen nem levők képviselőji pedig az orsz. gy. zárással ki. Vélemény: az országgy. elrendezésére halasztatik. Végzés: Helyes. 17. A perek felsőbb megvizsgálása siettetésül, 's főképp a szegények némi könnyebbülésükül törvény által mondassék ki, hogy a k. Curia a főlebbvitt bármilyenü pereket eredetiben is tartozzék elfogadni. Vélemény: Az ítélszék elrendezésére igazittatik. Végzés: Helyes. 18. Kivánat, hogy az ország egyedül teljes értékű arany és ezüstpénzt ismervén, 's minden polgári 's katonai hivatalnok fizetési, sőt az ország adóbéli ajánlása is ezen pénzben történvén, egyformaság tekintetéből, de igazság szerint is szükséges, miszerint az illető lelkipásztorok és tanítók jóvendőre fizetéseiket hiveiktől ezüst pénzben ugyanazon mennyiségben, mint jelenleg veszik, nyerhessék. Vélemény: A kívánat igazságos létét a választmány elismeri ugyan, mivel azonban illy fizetések részint hiteles oklevelek, részint a lelkipásztorok és hvek közti szerződéseken alapulnak: ezen tárgy az illető helyeni elintézésre utasítatik; mi pedig a tanítókat illeti: ez a népnevelés miképeni elrendezése iránt munkálkodó küldöttség által ugys külön tárgyalatván itt elmellőztetik. Végzés: Elfogadtatik. — 19. Az oravicai bányászkerületi törv. szék bizonyos bűnvádat tárgyaló irományokat, sőt a büntetés kérdésében hozott, ítéletet is német nyelven szerkesztve küldvén Krassó megye törvényszékének, midőn a megye az 1840: 6. t. cz. illy megsértése ellen a m. kir. h. lótanácsnál szót emelt, 's a bányászti t. székelt a magyar nyelv használására utasítani kérte, e kérelem az említett törvény rendeletével össze nem férhetőnek 's nem teljesíthetőnek nyilvánított, minélfogva a megyei törv. szék a német szerkesztett bűnvádbeli irományokat ez időig elfogadni kénytelen. 20. A mennyire a tartományi biztosság hivatalos leveleket 's egyéb okiratokat erősítő pecsétje latin kőriratu lenne, az, az okiratokat már hazai nyelven szerkesztetni rendelő törvények szellemében magyarosították, ugyszinte a váltótörvényezések pecsétjére is kiterjesztessék. Vélemény: a nemzetiség tárgyában érkezett kegy. kir. válasz tárgyalás alatt levén, itt megszünik. Végzés: Helyes. 21. A papok és tanítók fizetéséhez aránylagos járulásra a nemesek törvény által köteleztesse. Vélemény: Jelen kívánat országgyűlési tárgyalás alá nem tartozván, illető helyre utasítatik. Végzés: Helyes. 22. Minden orsz. gyűlésen a megajánlott adórul szabatos értelmű világos t. czikk alkottassék. Vélemény: Ezen kívánat az adónak eddigi tárgyalásával 's így az ország rendszerével ellenkezővén, nem pártoltatik. Végzés: Helyes. 23. A pénzbeli magány viszonyok elintézése iránt olly törvény alkottassék, melly által az ország lakosinak értéke jóvendőre állandó bátorságba helyeztetvén a tulajdoni s vagyonbeli jog veszélyeztetésére függesztett aggodalom megszüntessék, 's ez által mult időkről a hitelezők] és adósok sorsa is az igazsághoz legközelebb járó mérsékléssel határozassék el, minek elérésére legcéli irányosb eszközül az 1825. orsz. gyűlésen megállapított egyesítésmód szolgálván, ő Felségének ehez kegyes hozzájárulása eszközöltessék, vagy ha ez elérhető nem lenne: az 1827ki e tárgyban kiadott kegy. kir. válasz értelméhez képest az 1799. évet megelőző tőkepénzekre az említett kir. válaszban megállapított értelmű törv. hozassék; a fizetések dolgában készített törv. javaslatoknak kir. megerősítése ujabban 's előleg szorgalmaztassék, hogy a bíróságnak sinormértékül szolgáljon, 's a pénzügy 's ezzel összekapcsolt biztosítás elintéztessenek; a kegyes hagyományokat illető sommák csökkentése is az országra nézve sérelmes. Vélemény: Már 1827. 's 1836. sőt jelen orsz. gyűlésből is, az előleges sérelmek és kívánatok közt ő Fels. föl levén terjesztve, a kegy. kir. válasz bevárando, második része pedig az indítványok sorába utasítatik. Végzés: Ezen kívánat már mult orsz. gyűlésen fölterjesztetett, annak eszközzése, az előbbi felírásra hivatkozva, ez uttal is sürgetendő. 24. Kivánat: hogy miután Sopronyváros

sem magában, sem környékében nevezetes kereskedéssel nem bír, sem fekvésére nézve magának jóvendőt nem remélhet; ellenben Győr város nemcsak a bécsi 's pesti kereskedés központja levén, de Mosonym. városhoz a legelénkebb magyarországi buzakereskedés piacához 's a Duna folyóhoz igen közelébe biztosabb jóvendőt ígér: a váltó- törvényezék Sopronybul Győrbe tétesék által. Vélemény: A csak mult orsz. gyűlés alatt keletkezett törvény megváltoztatására irányzott, és semmi lényeges okkal nem támogatott kívánat nem pártoltatik. Végzés: Helyes. 25. külföldre utazók utileveleit a h. tanács szolgálta ki. Vélemény: Bevett szokás szerint eddig az illető t. hatóságok jelentése után a m. k. h. tanács is szolgáltatván ki a kívánat utileveleket, de különben is egyes eset nem fordulván elő, e kívánat úgy mint előadva van, nem pártoltatik. Végzés: Helyes. — 26. Podhragy helység némelly lakosai azon panaszára, hogy a földesur az 1776d. szerződés ellenére a taksát felemlte, a m. kir. h. tanács 1843. jun. 14ki intézkedésére hivatkozva, mult évi intézkedésben, ő cs. k. Fels. kegy. parancsa következtében, nem tekintve arra, hogy az 1776. szerződés nem örökös vala, mellyet az illető földesur 1839. előtt szinte ideiglen jóváhagyott: a folyamodó jobbágyokat szerződésbeli tartozásainak eddig váltó czéd. fizetése gyakorlatában továbbra is meghagyta, az illető földesurat pedig, ha azt pengő pénzben követelni akarná, a törvény rendes útjára utasította. Minthogy ez által az 1840: 7. t. cz. 17. §nak világos rendelete, melly minden urbéri tartozást p. pénzben parancsol lerovatni, csonkittatnék, de a szerződésnek ideje is, ha az 1776. vétetik, a pénzbeli viszonyok rendezése értelmében pgő pénzbeli értéket foglalja; ezen törvény elleni kir. parancsnak és az illető földesurra háramló kárnak megszüntetése eszközöltessék. Vélemény: Az 1840: 7. t. cz. 17. §a jelen esetre alkalmazható nem levén, de ezen tárgy egyébkint is a pénzbeli viszonyok elrendezésével szoros kapcsolatban állván: a törvény általi elhatározásig az eset sérelemnek nem tekintetik. Végzés: Elfogadtatik. — 27. A büntető törvény ügyében a mult orsz. gyűlési választmány munkálata azonnal tárgyalás alá vétessék, ugy szinte a népnevelés ügye tárgyalassék. Vélemény: A büntetőrendszer országgyűlési tárgyalás alatt, a népnevelési ügy pedig ker. választmány által tárgyalva levén, a kívánat megszünik. Végzés: Helyes. — 28. A háziadónak nemesek általi aránylagos elvállalása határozassék el, 's erre törvény alkottassék. Vélemény: E kérdés orsz. választmányi tárgyalás alatt levén, itt elmellőztetik. Végzés: Helyes. — 29. A vallások jogai egyenlősége 's a vallás dolgában fölterjesztett fölírásra kegy. kir. válasz előleg sürgetessék, 's a vallás tárgyában mult orsz. gyűlésen készített üzenet azon része, mellyben a két törv. hozó tábla közt egyetértés nem volt, további tárgyalás alá jöjjon, a törv. hozás a különböző keresztény vallásu felekezeteket a politikai élet viszonyaira nézve egyenlő jogokkal ruházta fel. Vélemény: E pont részint fölterjesztve, részint különös orsz. tárgyalás alatt levén; itt elmellőztetik. Végzés: Helyes. — 30. Ne csak a diaetális taksá, hanem a kir. census is, mellyet a sz. kir. városok fizetnek, hozandó törvény által szüntessék meg. — 31. Barsvgye a Kőrmöczvárosban lakó tisztesséket, orsz. gyűlési költségek fejében, hivatalos fizetéseiktől a vgye pénztára részire megróttá, holott a megyei tisztviselők hivatalos fizetéseiktől mit sem fizettek; ezentul a városi tisztességek ne a megye, hanem a város pénztára részire rovassanak. — 32. A sok különféle törvényezék egyszerűtessék, 's azért a városokból is minden per a kir. táblához vitessék fel, de ehez a városi rendből különös osztály csatoltassék, melly a városi fölviit pereket itélje; a hétszemélyes tábla is két városi előadóval láttassék el, 's ekképpen a városi rendnek is ut és alkalom nyitassék fölebbi léptetésre. — 33. Mivel a k. városok az adózók mindenmü terheit viselik, beligazgatásukat önköltségükön viszik 's kir. adót is fizetnek, nyomasztónak találják, hogy a 3dik rend által önként fölviállalt teherhez járuljanak; azért annak viselésétől a sz. kir. városok mentessenek föl. Vélemény: A kir. városok belszerkeztének egész összége orsz. tárgyalás alatt levén, e kívánatok itt elmellőztetnek. Végzés: Helyes. — 34. A t. hozó test kiegészítése az 1839ki országgyűlési példájára előleg tárgyalassék, 's a sz. kir. városok alkotmányos országgyűlési szavazati jogba haladéknélkül az 1608: 1. t. cz. 10. §. rendeleténél fogva helyeztessenek vissza. — 35. Az árszabásnak, habár a hus és kenyér iránt fentartatnék is, legalább az áruk és mesteremberek készítyényeire nézve eltöröltetése, ugyszinte a mértékek 's nehezékek fölötti fölviigázatnak a helyhatóságokra bizatása, 's ennélfogást az 1659: 71dik cikknek ezekhez képesti módosítása kívánatosnak tartatik.

Vélemény: A városi rendszer iránti orsz. munkálathoz tartozván az érintettek, itt elmellőztetnek. V. Helyes. — 36. Miután az alkotmány a polg. rendet is részesíti a törv. hozásban, a következés azt hozza magával, hogy e' rendnek is az igazgató és ítélszéknek hely adassék; ennélfogást az 1708. 1741. és 1790ki orsz. gyűlési kijelentett elvek nyomán a polg. rendből is alkalmas férfiak felsőbb hivatalokra alkalmaztassanak 's minden kitüntetésben részesíttessenek. Vélemény: Ezen kívánat részint teljesítettvén, részint a városi munkálathoz már országosan is tárgyalva levén, itt megszünik. Végzés: Helyes.

251d. ker. ülés aug. 2dikán. Borsod kívánatára nézve milly eredményt adott a két napi tanácskozás, t. olvasóink az 5 rendbeli szavazatból tudhatják, mellyeket közleni szerencsénk volt. A dolog illy helyzetében, mai tanácskozás kezdetével Z. m. követe előadá, miképp a tegnapi szavazatok következtében, mind B. vmegye kívánata, mind az orsz. választmány véleménye elvetett, azonfelül megbuktak K. és B. megyék indítványai 's kimondatott, hogy a sérelmek közé nem tartozik, de az indítványok sorozatára sem utasított, mind a mellett a RR. az orsz. választmányhoz azon véleményében, hogy B-d megye kívánata a törv. jogokkal ellenkező, sem osztoztak. A végzésnek tehát, melly tegnap a hosszu időre terjedt tanácskozás miatt ki nem mondhatott, e megállapodásokból kell kifolynia, mert mégis kell valamit B. megye kívánatára határozni a RRnek. Szóla tehát a végzést ekképp kívánata kimondatni: Ámbár a t. RR. az orsz. választmány azon véleményében, mintha jelen tárgy a t. hozáson kívül esnék, nem osztozhatnak; még is jelen indítványt sérelemnek nem tekinthetvén, azt olly módon tárgyalni nem akarják. A dolog érdemére nézve azonban részint az előleges, részint az 1840. évi felírásban kifejtett elvhez ez uttal is ragaszkodnak. Egy más megyei követ ugymond, ha Z. megyének indítványát elfogadnók, akkor a tegnapi megállapodás egészen megsemmíttetnék, mert az nem egyébmint a tegnapi esett k-mi indítvány más szavakba átalöltöztetve; szóla azt hiszi, hogy a végzésnek a tanácskozások eredményéből kell kifolynia, már pedig a két napi tanácskozásban sem sérelemről, sem azon záradékról, mellyet Z. m. követe előadott, szó sem volt; ezeket tehát mellőzve így kívánata a végzést kimondatni: a nélkül, hogy a b-i indítvány elvébe 's érdemébe bocsátkozni kívánának, ezen indítványt elmellőzik. És voltak mindkét indítványnak több pártolói. Az utóbbi mellett felhozott, miképpen B. kívánata, miután az egyházi rend 8 századon át folyton háborítottatlanul birja jószágát, sérelem tárgya nem lehet; minek olly negatívumokat felállítani, mellyekben soha sem volt jusa rendelkezni a törvényhozásnak. Más oldalról pedig elmondott, hogy a t. hozó testületnek visszalépni nem szabad; egyébiránt e tárgyfeletti intézkedés a jóvendőség feladata, nincs t. hozás, melly a törvények működését meggátolhassa, mert nincs olly nemzedék, melly magát a sirokbul engedné kormányoztatni. Többnyire mind két szerkezet mellett felhozott gyámokok a két napi tanácskozás kifolyásai valának, nem hiányoztak itt ott némi csipősségek 's gyanusítgatások is. Végre mind két oldalról szavazást sürgettek, mielőtt azonban ez történt volna, G. megye követe köv. szerkezetet javasolt: Ámbár a KK. és RR. a jelen tárgyat törvény 's jogokkal ellenkezőnek kimondó orsz. választmány véleményében nem osztozhatnak, azonban B. megye előterjesztésének tárgyalását ez uttal mellőzni kívánván, annak érdemére nézve részint az előleges sérelmekben, részint 1836d. dec. 30kán kelt felírásban kifejtett elveikhez ragaszkodnak. 'S ebben a Rdek megnyugodtak. Azután folytattatott az Vd. osztályu sérelmek és kívánatok feletti tanácskozás.

Aug. 3án tart. ker. ülésben tárgy: 1) a bünt. t. könyv 's börtönrendszerről szóló III. d. része iránti 3dik üzenet hitelesítése; 2) a sérelmek 1s6 osztálya iránti frdi válasz és 3) a sérelmek és kívánatok feletti tanácskozás. A hitelesítés végett felolvasott üzenet általában helybehagyatott. Hitelesítés után az elnökség személyenkül ő exca meghagyatábul délutáni 6 órakor tartandó orsz. 's a majdan alakulandó elegyes ülésbe hitta meg a RRt. A sérelmek 's kívánatok első osztálya iránt kelt frdi válasz vétetvén föl, azon osztály elibe a' horv. országi követek által igitatott ovást tárgyaló frdi észrevétel ellen a RR. előbbi sorozatuk mellett a 3 slavoniai megye irányában megmaradtak. Az 1s6 osztály 1 pontjának első része iránti fr. észrevétel elfogadtatott, másakra nézve pedig annak adatok 'sesetek felhozása általi támogatása határozatott; a 2d. p. ra tett frdi észrevételt a RR. elfogadták. A 3d. alattira nézve üzenetük mellett maradtak, mint az utilevelek körül támadt sérelmet tárgya-

zó 4d. pontot illető frdi javaslatához sem járultak, nem látván azt a nemzeti függetlenség 's nyelv méltósága szellemével egyezőnek, létesíthetőnek sem. 6—12 pont-ra nézve egyezés van. A' 13d. p. alatti sérelmet fölterjeszteni ez uttal is elhatárázák a' RR. oda csatolván a' sócsempészet körüli bíráskodás-szabályozó t.javaslatot is. 14—19ig nincs ellenezésre vétel. A' 20. p. alatti sérelem megmarad. 21dre egyezés van, 22d. pban a' RR. által javasolt megemlítése a' telki és szalavári apáságnak a' RR. által pártoltatott. Áttérvén a' sérelem 's kívánatok V. osztálya tárgyalására, a' 143. pontiránt, min kezdve olvastattak, azok, a' választm. vélemény elfogadtatott, valamint a' 144. is. A' 145 's 146. már munkába vétetvék. 147 's 148ra nézve a' választm. vélemény elfogadtatott, 149d. iránt már van lépés téve, 150d. alatti kívánatra, melynek pártolóji közé Bereg m. követének előadására besoroztatott, 's a' 151—155re nézve már tételt intezkedés, 156—158. a' vál. véleményhez járultak, 159. tárgyalás alá van tűzve, 150—165. a' választ. vélemény fogadtatott el. A' 166d. alatti az illető m. követ előadására, miszerint az későbbben ismét előfordul, kihagyatott. 167. 168. 169. iránti vál. vélemény elfogadtatott. A' 170d. pontnál az illető m. követe előterjeszté, miszerint megyéje elégtelt Károlyváros irányában már kapott; Zágrábra nézve pedig, miután az általa elkövetek törvénytelensége elismérve van, sürgetésétől a' RR. elállnak. 171b. a' külföldre utazhatóság szabadságába vágó tény, a' választ. vélemény ellen szavazat útján fejlett többség sérelemnek tekinti. — Nádor ő fge elnökle alatt ugyanaz napon tart. 189. frdi ülésben hitelesítés végett felolvastattak: a' sérelemk's kívánatok II. III. 's IVd. oszt. iránti frdi észrevételek, 's az orsz. gy. szállások iránti üzenet. Tárgyalásul pedig olvastattak a' megyei kihágások iránt küldött frdi bizottság jelentése, mely fölött legelső egy b. főispán nyilatkozott, ki a' kicsapongások okait a' választási és tanácskozási rendszerek hiányában találván, ezeket csak a' képviseleti rendszer behozatalával látja orvosolhatóknak, de miután a' választmány többsége tul vélvén körén lenni azon térre nem ment, az initiativa (kezdeményi jog) pedig a' RRet illeti, a' képviseleti rendszernek általánosságban szelesebb basisra állítása mellett a' RRt felszólítatni kívánja, hogy új munkát készítsenek. Egy gr. pedig, kinek indítványai elfogadtatási szerencsében gyakran részesülnek, ezekben összpontosítá nézetet: a' RR. azzal akarnak segíteni hogy a' főispánokat korlátozzák 's a' tömeget szaporítsák, ezt szülő veszélyesnek látván nem fogadhatja el: a' bizottság a' megyei kicsapongások okát a' tömeg kereste, azonban szülő grófnak véleménye amazoktul is eltér: a' képviseleti rendszer qualificatio nélkül lehetlen, 's a' tömeg, mely most is tulnyomóságot gyakorol, az aristokr. elemet ki fogja szorítani; indítványozza tehát: miszerint a' főispáni hivatalról intézkedés a' megyék coordinatiojára halasztassék, jelen körülmények közt pedig repressiv törvények hozatalát látja szükségesnek. A' tárgy körül kimerítőleg nyilatkoztak közt egy b. főispánhelyettes hatályos szavát emelvé, gyakorlati térre állítván a' kérdést, alig van ugymond a' szönyegen levőnél korszerűbb intézkedés. A' t. hozásnak köteleessége volt roszalását minden elkövetett kicsapongásra kimondani. A' képviselet elvét mind a' ker. mind a' frdi választmány felállította. Minden más eszme mellőztével főfeladat most, meggátolni a' visszaéléseket. Vajjon a' választók száma szaporításával 's idegen elemek bevitelével lesz ó a' bajon segítve? Szóló a' tömegnek nevezett nép iránt, míg föl nem izgatattik, rokonszenvvel bír. — Mik az okok, melyek a' tisztválasztást zavarják? vallásbeli különbség, liberalis és illiberalis párt, 's ha még a' most idegen elem vitetik be, akkor nemesség 's nem nemesség. A' RR. a' bajokat a' főispánokban, választók 's választandókban keresik. A' dolgot eredetire vezetve: minden baj oka az volt; hogy rescriptum következtiben, a' többséget nyert egyedek legyenek hivatalnokok. Ez ellen a' candidatio repressiv működött. Abbul, hogy egy két főispán hibás, nem a' hivatal megszűntetése, hanem alkalmas egyedek választatása következik, pedig a' RR. javaslata szerint az legfőbb működéseiben lenne megszüntetve. Az mondatik, hogy nincs felelősség: felelősség csak akkor lehet, ha a' főispáni hivatal bizonyos közvélemény környezi: szóló is kormányoz, de az említett szabály szerint jövendőben arra képtelen lenne. Ha a' RR. vélemény áll, Pestmegye főispánját egy magának hatást szeretni tudó áporcai nemesek hadnagya fogja törvénybe idézni és prostituálni. Mérsékelni kell a' jelen állapotot 's azt a' főispán jelen helyzetében teheti. A' megyebeli zavargások soha sem büntetettek, mert ha kir. biztos fölterjeszti is, de a' megye másik része megsemmíti fo-

lyamodás után a' büntetést. Mérséklettel kívánja helyreállítani a' rendet, mennyire lehet, a' megyékben, azaz gondoskodni a' lehető ovadékokról oly szabályok által, melyeknél fogva sem egyik sem másik hatalom ne absorbeáltassék, azaz: úgy mint gr. A. A' tengermentési kormányzó pedig a' képviseletet következőkön véli alapulhatni: 1) alapulna születésen; de ez kizárná azon elvet, hogy a' kor kívánatához képest a' képviseletben a' nem-nemes is részesíttessék 2), a' képességen, mely abban áll, ha az és csak az fogna részesíttetni a' képviseletben, ki bizonyos qualificatiót képes tanusítani. Vajjon fognának é azon módok az országban rokonszenvre találni? Ezt javasolni a' RRnek nem helyesíthető, mert az már k. választmányban is megfordult, pedig sokkal inkább elfogadják a' RR. a' ker. választmánytul mint a' RR. táblájátul származó eszméket. E' szerint palliativ módokhoz kell nyulnunk. Igaz, hogy ki-elégítő törvény hozatalához nincs remény, de hiszen itt nincs törvény, melyet az armány ki nem játszana, vagy félre nem magyarázhatna. Gr. A. yhoz járul. Egy baloldali ifj. gróf nem jósol a' képviseleti rendszernek egy hamar sikerülést; a' korlátozó szabályokra nézve pedig e' táblánál a' vélemények oly különbözők, hogy a' discussio reményt alig nyujt a' bajorvoslásra; azért 2 rosz közt kellvén választani, a' képviseleti rendszer mellett szavaz. Categoriákat az eddig is politikai jogokkal élőkre nézve nem kíván, hanem azokra, kik ezután vétetnek be, kívánja, hogy a' képviseleti rendszer alól kivéve semmi osztály ne legyen. Mert ugyhami magunkat kivesszük, akkor nem reményelhetünk sympathiát iránta nyerni. Huzamos vita után, melyből a' különböző elvhez tartozók közti surlódás'száfolatok ezalkalommal sem hiányoztak, nádor ő fsége gr. A. indítványa értelmében mondá ki a' végzést, miszerint: a' főispáni hivatal szabályoztatása a' megyerendezésre halasztatik, repressiv törvények hozatala kívántatik 's a' bizottság által javasolt képviseleti rendszer elvetetik. Elnöki figyelmeztetés után a' részletes tárgyalás folytatását tűzte ki a' főhg, kijelentvén, hogy d. u. 6 órakor tartandó elegyes orsz. ülésben egy az élelmezés és szállásozás tárgyában érkezett kir. leirat fog fölolvastatni. A' délutáni 6 órakor tartott 190. elegyes orsz. ülésben nádor ő fsége az említett kegy. kir. leiratot olvastatá fel, mely a' RR. teremében újra kihirdtetett; hol a' ker. elnökség a' bürtönrendszerről szóló 6dik üzenetet mutatta be elnök ő excjának; kérvén egyszersmind az érintett leiratnak tárgyalás végeti kinyomatását is. Fölolvastattak tovább a' sérelemk's kívánatok II. III. 's IV. osztálya 's az orsz. gy. ülési szállások iránti frdi üzenetek. Aug. 4kén vasárnapi szünet. Az orsz. bíró ő excja elnökle alatt aug. 5kén tartott frdi ülésben a' megyei kihágások feletti tanácskozás folytatattván, az augusztus 3kán történt megállapodás következtiben az 1ső fejezet, mint melynek tárgya iránt részint létező törvényeknek foglaltatik intézkedés, részint a' megyék rendezésére halasztatik, kihagyatott. Egyéb-iránt e' napi tanácskozást, eddig illy mértékben még nem tapasztalt szenvedélyes ingerültség jellemzé, mely a' szóban forgó főispáni hivatalnokok elleni kitérésekben nyilvánult. Az 1. órakor alakult elegyes ülésben ő felségének az orsz. gy. ülés folyó évi oct. 15kén leendő beárátását tudató kir. leirata hirdtetett ki.

Az 1ed félkor tartott 191d. orsz. rdi ülésben a' bürtönrendszerről szóló iránti üzenet hitelesítetett, mely a' frdi javaslatokhoz közelítést tárgyzó elnöki észrevételek ellen is megtartott. Hitelesítés közben el. ülésbe hívtak meg a' RR. hol az orsz. gy. zárnappját hírladó k. leirat olvastatott fel, mely a' RR. teremében kihirdtetés után kinyomatni rendeltetett. Erre az érintett hitelesítés végével szemlynek ő excja jelenté, miszerint a' RR. határozata következtében megkért nádor ő fge a' váltót. székek elnökeit a' váltótörvényekben tapasztalt hiányok iránti észrevételekre felszólítván, a' károlyvárosi és sopronyi váltót. székek beis küldötték már azokat. Bemutatott továbbá honosításért intézett néhány folyamodványt. Egy követ pedig az orsz. pénztár állapotjárul jelentés kinyomatását sürgeté.

Ugyane' napon tartott ker. ülésben tárgy: frdi észrevételek a' hajdukerületi belszerkezetre. Ülés- megnyitáskor az elnökség bemutatott egy petitiót a' hajduktól, mely köziratra fog adatni. Tárgyalás alá vétetvén a' fenérintett frdi észrevételek, bevezető st. illető javaslatuk: miszerint az, az országgy. szavazat megemlítése kihagyatásával szekeztessék, mint mely nem egyedül azalkotandó törvényen alapul, hosszas vitára nyujtott alkalmat a' szavazati jog és szavazatarány körül. Felhozott egy részről, hogy a' frdi szerkezet szerint a' hajdukerület szavazatára nézve bizonytalan állásban fogna maradni, függvén annak számítása, mint eddig tapasztalható vala,

személynöki önkénytől, mások a' rendezés nem sikerülte esetén a' jelen törv. erőben maradását a' frdi szerkezet elfogadtatása által eléggé biztosítatva nem vélték, mások ellenben a' szerkezetbeli „jövendőre szabályoztatik“ kitételben foglaltatni látták. Mondatott, hogy szavazati joga a' hajdukerületnek kétségbe nem vonható, de elvül az van felállítva, hogy nem rendezett területnek szavazatot adni nem lehet; mások ismét azt rendezéstül nem akarták föltételeztetni; mi a' frdi szerkezet el nem fogadtatása által kétségbe vonatnék. Közbekezdésbe szivizgatásra számított phrasikok 's keserű kifakadások hallattak különösen az érdeklent hatóságok képviselőji részről, kik a' hajdukerület iránt kedvezőbb részvételt láttak nyilvánulni, mint maguk iránt tapasztaltak, ellenmondva annak, hogy a' hajdukerületnek, mint nem rendezett kerületnek, szavazata számíttassék. 'S minden, potencirozott fokon akkor történt, midőn a' többségnek a' frdi javaslati járulása már kétségkívüli volt, ez által a' városi követei magukat felhivatva érezték világos törvényben gyökerező jogaiknak eddigi buzgalommal leendő sürgetésükre 's győzelem napjaul kiálták ki e' mai napot, mint melyen illető jogaik gyakorlatába be-'s visszahelyeztetnek. B. és P. megyék követei tevék megzafolatataikat a' városi követeinek a' képviselői testületet következtelenség 's részrehajlás miatt vádló állításaira 'skövetkezteséire, melyek végéleg a' clerus jogai mellett fáradhatlanul küzdő kápt. követei megragadá ez alkalmat követeléseit megújítására. A' szavazás után alakult többség végzése oly értelemben mondatott ki: hogy a' RR. elfogadják ugyan a' RR. által javasolt §. szerkezetét, mindazáltal nem az ottan felhozott oknál fogva, kijelentvén egyszersmind a' hajdukerület- rendezés nem sikerültére, eddigi törvényes jogai fenntartandását. Ülés végén az elnökség, Bácsmegye új követei megbízólevelét mutatta be.

LEGUJABB. Aug. 7kei ker. ülés 1) a' hajdukerület belszerkezete iránti frdi észrevételeket tárgyalá; 2) a' katonaelelmezési k. k. leiratot aug. 1jéről; 3) a' részek visszacsatlása 's Erdélynek Magyarországgal szorosb egyesülése iránti frdi választ; 4) az orsz. gy. szállások iránti frdi üzenetet; az 1ső tárgy módosítással végeztetvén, a' 2dikra országos választmány-küldést határozott, melyheza' megyék részirül kerületenkint 3. k. városoké- rül 2, egyháziaké rül 1 járul utasítással meg nem kövte az élelm. és szállásozási terhek megváltása iránti értekezés végett, 's a' választmány tudósítása megküldetik aztán a' megyéknek utasítás végett, a' részek visszacsatlási felírás 1ső pontjára ajánlott módosítást elfogadá, a' többi pont előbbi megállapodás szerint maradt; az orsz. gy. szállások iránti felírásra tett frdi észrevételt sem pártolta mindenben. Ezután az Vd. oszt. sérelemeket tárgyalá a' 172d. ponttul a' 258ig különféle határozattal, mikrül közelebb. — Aug. 8kai frdi ülés a' városügy iránti 4d. frdi üzenet hitelesítvén a' szabad községek iránti t.javaslatot tárgyalá 's egy főisp. helyettes gr. indítványa nyere többséget, minélfogvást az 1ső pontot illetőleg, t. i. hogy minden illyes község a' jászkun kerület szerint rendezessék 's a' 3d. pontra nézve, t. i. hogy illy község a' gyülekekre egy képviselőt küldjön, végeztetett: a' megyék mostani állapotjában új elemeket befogadni a' közigazgatás csonkítottatása nélkül nem lehetvén, a' megyék elrendeztetésökig illy mellékes rendezés nem eszközölhető; illy községeknek urihatóság alól fölmentetésök rül szóló §ra vonatkozva pedig a' törvényszékek általános coordinatiojag halasztásra szólítottak fel a' RR., szintaz napi ker. ülés a' bányatörvény iránti frdi 2d. üzenetet 's a' jászkun ker. rendezésre tett frdi észrevételeket tárgyalá, mind két rendbeliek közül többet elfogadván, néhányat módosítván v. előbbi megállapodásához ragaszkodván.

Budapesti napló. Nem sokára új fajjal ismerkedünk meg a' gőzhajóknak hazai vizeinken. O fels. t. i. f. é. maj. 18kán kelt kir. rendeletében Fletcher Mátyás bécsi erömü-építőnek a' Bécs-melletti Duna, 's Magyarország és Erdélyben a' Tisza, Dráva, Száva és Maros folyamokon az általa feltalált új modorszerű gőzhajókkal hajózás gyakorolhatása végett 15 eszt. szabaddéket adni kegyeskedett; az erdélyi Marosra nézve pedig ez ügyet az ottani viszonyokhoz képest külön tárgyalatni parancsolá. Nevezett folyók, köztudomás 's Fletcher állítása szerint, a' víz alantabb állása miatt rendszer gőzhajókkal nem járható, ellenben az általa készített, kerekén mozgó gőzeröműes hajókkal csak azért is hajózható, mivel az illy faju hajók terhe, annak, mit rendszer gőzhajóra rakhatni, csak 1/4dét teszi, 's, azok mozgatasára a' tüzelőknek is csak 1/4de kívántatik. A' száva-kulpai gőzhajótársaság Florisdorf nevű gőzhajót vásárolta meg szünetesen eröművésztől, 's az mint halljuk, pályáját rendeltetési vonalán legközelebb megkezdendi. Ha szárazuti jó közlék-eszközünk is így szaporodnának — még pedig vám- vagy orsz. költségi járullással, nem pedig nyereségre számított 's alapított vállalkozások után, mennyivel közelebb 's hamarabb jut-

náuk
nyive
anyag
egy
láthat
ves fő
inkább
ebben
hogy
akarva
gyéb
halom
get,
ugyan
senek
Dunáb
pirító
nemes
árva!
Buda s
termék
Köszé
tink ne
vedelm
Szamo
buczká
nem is
értelm
midőn
zött mi
gyümi
pedig v
mólesb
ket eg
jándéko
's ezen
ját költ
szer e
tartand
közé
sérin k
tonaság
pesti po
logság
met lov
, Oriáso
váltó, m
gatóság
től! —
madzso
mit egy
előszér
köszönh
vételt lá
igen be
kitűző j
Jelenkor
nak, Po
ébresztv
bormintá
hazánk
cottaból
's itt is
jul. 15—
lán pedig
egy újny
ruhán.
ország
szerint a
zadt, 's
nagy ár
's iszap
folyanme
buzakere
szállító k
ben hívő
nagy rész
lető vidék
időben ne
járns az
nyar szű
szűrhet.
időjárás
mók, kala
kukoricza
illyes idő
annyiszor
drága (K
v. garas).
az annyi k
mely bok
kább a' p
's esemet
még széle
volna kén
beh böles
ték! — A'
kerit' eme
miszerint
virágokka
mulatóhely
ságán nem
kísérhetne
tandó ritk
szük a' ma
is hirdett
tanácsosal
kozást hat

nának a' testvér-részbeliek 's viszont mi azokhoz! mennyivel hamarabb egyesülnének azok velünk 's velők mi anyagi érdekekben, mi aztán a' többi érdeket is minél előbb egygyé ölelendé! — Tán a' világnak egy piacán sem láthatni annyi szemét 's éretlen gyümölcsöt, mint hirneves fővárosunk gyümölcsárúsainál; mi Duna gyomrába való inkább mint emberébe, mert amaz baj nélkül emésztendé el, ebben pedig nyavalyafészkekül vagy fapúl szolgál. Ne-hogy egyoldalú nézdelésből merítsük panaszunkat, kész-akarva megjárjuk a' Dunapartot, a' várostemplomi 's egyéb piacokat, de még az ugynevezett előkelő kofák is halomra veszik 's árulják utcaszerte e' valóságos mérget, a' dolog, úgy hisszük a' hatóság részéről csak-ugyan érdemelne komoly figyelmet. Csak párszor öntessenek az ily vaczkorokkal telt kosarak vagy puttonok a' Dunába, az orvosság magától megjő. Nem keserű s arz-piritó szegyenre fakasztó é, hogy Budapest környéke nemesítet gyümölcs 's gyümölcsösre nézve oly medő oly árva! vajjon ha kellő szorgalom telkesítendé az illetőket, Buda szelíd hegyes vidéke mindenféle nemes gyümölcs-termekre nézve is nem mérkőzhetnék é Pozsony, Soprony, Kőszeg vá osockkal és Gümörrel? Dunaszigeteink 's part-ink nem válhatnának é ipar által százezre szobba 's jü-vedelmesebb gyümölcsös édenekké, mint a' Kraszná, Szamos, Túr és Tisza menti regényes lankák? Még buczkáinkat is, hol a' földalag jó, habár heszperidivé nem is, de gyümölcs-kertté alakíthatná kétségtelenül az értelmes kéz — de vajjon mikor lesz erre biztos kilátás, midőn a' középponti gyümölcsös pártolására sem találko-zott mindedig 5 p. fr. részvény mellett annyi kert- 's gyümölcsbarát, hogy ez kellőleg megalapítható! pedig vajmi örömet harap mindenki a' zamatos gyü-mölcsbe! — Báró Sina azon 30 ezer drachmát, melyet egy Athenében felállítandó csillagász-intézetre a-jándékozott, legközelebb 30 ezer drachmával szaporítá, 's ezen kívül még igen szép távesőveket is készített sa-ját költségén az intézet számára. — A' lapunkban több-szer említett 's a' Hermine-képő mellett f. hó 15-én tartandó zászló-szentelési ünnepélyre, hír szerint, több közel és távolabb fekvő kir. város polgárkatonái küldött-ségén kívül, még Bécsből is várnak az ottani polgárka-tonaság néhány tisztjéből vendégeket. Összes száma a' pesti polgárkatonaságnak, jelenleg így áll: magyar gya-lomság: 126; lovasság: 32; német gyalogság 300; né-met lovasság 140 — A' budai német szinkörben egy „Óriások és törpék“ című látványos bohózatra 4,000 váltó, mások szerint 2,000 pengő forintot költött az igaz-gatóság! Már ez aztán igazán óriási erőlködés a' törpék-től! — Szigligeti „Zsidó“ ja nemzeti színpadunkon har-madszori adatasakor is szép közönséget csődítte össze, mit egy részben a' számára irt szerepben ez alkalommal előszer föllépett Füredy szép énekeire kíváncsiságnak is köszönhető. — Műkiállításunk, mely folyvást szép rész-vétellel látogattatik, utóbbi szemléskedésünk óta, több igen becses műdarabbal szaporodott 's többek közt azon kitűnő jelességű szoborművel is, mely mint olvasóink a' Jelenkor országgyűlési közleményiből emlékezni fog-nak, Pozsonyban a' tek. RR teremében is közügyelmet ébresztvén, onnan ide hozott 's Mátyás királyunk szo-bormintáját képezi, Alexi Károly székesi 24 esztendő-s hazánkfiának terve 's művészeke után. A' mű terra-cottából egy régi pénz után készült 2 és 1/2 láb magas 's itt is figyelmet gerjeszte. — Utasok állítása szerint jul. 15—22-ke közt a' Tátrán több lábnyi hó esett, Gyulán pedig (Békes vgye székvárosa) a' jul. 21-kei vásáron egy újni hó vala hosszabb időig látható a' városok ruháin. A' Tisza, Bodrog, Vág 's minden felső magyar-oroszági folyóink szörnyen áradnak. T. burai ember állítása szerint a' Tisza 24 óra alatt egy ölnyi magosságra duz-zadt, 's ha kicsap a' fokokon, a' későn leapadt tavaszi nagy árvíz miatt csak most növekedő füvet besankolván 's iszapoltán semmi szénájok nem lesz a' lapályos partu folyammellékieknek. Már most is usznak több helyen a' buzakeresztek. — Dunánk is folyvást magos 's a' teher-szállító közöns.hajózásra nézve igen hátráltató. — Eger-ben hűvös nedves idő járt eddig úgyhogy kajsi barack nagy részben lerothadt. Di n n y e főleg görög az ille-tő vidékeken tömördek mutatkozik, de ilyl hús nyikos időben nem érhető, a' szőlővel együtt, ha olly ebül járnak az ehnak mint eddig, egy pár napot kivéve, fa-nyar szüretre kerülünk, így Tokaj is beczkői neotárt szűrhet. Szénahordásra 's takarásra épen mostoha volt az időjárás, mert a' takarmány sok helyen beázott, a' cso-mók, kalangyák számos vidéken kiszáradtak. Egyedül kukoricza, köles, káposzta, kerti zöldség és sarju diszlik illyes időben, a' zöldség mind a' mellett, hogy az ég annyiszor ingeny öntözi, Budapestén még is méreg-drága (Kecskeméten a' legszebb ugorkának 39-eza egy v. garas). Köz sajnos 's felindulástokozott Pesten, hogy az annyi költséggel telepített serdülő városligetnek né-melly hokros esemetés részei kiirtattak, pedig vajha in-kább a' pusztá Rákos minden homokbuczka, ily bokor 's esemetéssel volna beültetve, úgy nem volna örökké még szélesében is porfellebbe burkolva Pest, 's nem volna kénytelen portengert nyelni lakossága! héj héj, beh büles 's körül- és messzelátó urak voltak, kik ezt tet-ték! — A' rövid idő alatt olly népszerűvé vált, „Széchenyi-kert“ emelésére Cassano építészünk tervet készített, miszerint annak egy részét üveg alá hozni, válogatott virágokkal díszesíteni 's így teletszaka is legkellemesb mulatóhelylyé varázsolni fogná. Mi a' terv valósítható-ságán nem kételkedünk, a' bérlo urak mindenesetre meg-kísérhetnék e' maga nemében igen dicséretes és ohaj-tandó ritka újítást, majd aztán mi látogatók is megtesz-szük a' magunkét! — A' pesti kikötő tárgyában általunk is hirdettet gyűlés a' pesti vál. polgársággal 's illetőleg tanácsal további értekezés — és alkudozásba bocsát-kozást határozott, mivel minapi felszólítás után a' nép-

szószóló távolléte miatt ezügyben tartathatót ülést a' vá-lasztott polgárság, de az ószre hanyatló idő sem levén az építésre kedvező ószön 's télen által komolyabb meg-fontolás után tavaszig kellőleg intézethetik el az egész ügy. Széchenyi Istvan gróf aug. 8-ka reggelén sürgető pozsonyi szorgalmazásra visszautazott Pozsonyba 's így a' nevét viselő gőzhajó vízrebocsátásán tegnap nemvott jelen felavatási keresztanyául özv. b. Wenckheimné szül. Orszy Therézia b. csillagkereszteshölgy ö ngys. miat or-szágszerte tiszteleiben álló legjeleseb hölgyeink egyikét kérte meg. — A' nemz. színház igazgatója által hirdetet-t idei 50 aranyos népszínmű jutalomra az idénis szép szá-mal gyűlteket versenyzők; adja isten hogy a' tavalyinál is jobb sikerrel. A' kinevezett bírálók rövid idő alatt nyi-la kozni fognak. Örömjajt út városunkban porosz kir. ó fels. reményleges megérkezése a' Tageblatt szerint ki b. látogatásából testvér fővárosinkba incognito rándulási szándékát nyilvánítván, hírszerint a' bécsi dunagöz-hajóigazgatóság egy gőzönsék készen tartása végett már utasítást is kapott, melly ő felségét kíséreteitől Pestre hozza; de a' pesti gőzhajó- hivatalnak még semmi tudó-sítása nincs róla. Itt mulatási idejét 3 napra (eszik. A' néhai b. e. három egyesült fejedelem 1814. octoberben itt mu-latta óta 's így 30 évtől porosz koronás főt nem volt sze-renceséjük tisztelni falainknak. A' magy. tudom. akademia szünnapjai beállván october 7-ikeig tartandnak.

✓ A' pesti magyar polgári gyalog őrhad zenekara derék karmesterünk Morely Ferencz ur igazgatása alatt f. aug. 13k. azaz kedden délutáni 3 1/2 órakor a' nagy redoute- teremben, mellyet Emmerling K. ur e' végre ingyen volt átengedni szives, diszgyenruhájában első zeneprobáját tartandván, erre az ikerfőváros t. cz. kö-zönsége tisztelettel hivatalos. A' bemenet díj személyen-kint 20 pfgkr. mellyből a' költségeket fűdőzendő öszszeg most épült kisdodó-képező intézet alapítóje felségi-tésére van szánva; mellynek épületi alapkővét főhg- Nád-orné ö cs. kir. fens. lesz kegyes letenni. Belépti jegye-ket előre a' vacziutezában, fejér oroszlan című posz-tókereskedésben, a' Vadászkiirt című fogadóban, régi posta-utczában, halász' című fűszerboltban, vagy a' nemzeti Casinóban Antal Mihály könyvtárnok urnál, a' zeneproba napján pedig a' pénztárnál délutáni 3 órától kezdve válthatni. Kelt Pesten aug. 4-ken 1844. Az őrhad megbiztából. Kacskovics Lajos, kapitány.

(Harmadik jelentés Reguly Antal urali útjára a' m. t. társaság titkokához befizetett segélypenzokról.) A' Tageblatt szerkesztősége gyűjtése 25 ft; gr. Zichy Edmund 10 ft; D. M. nevelő, gr. Z. A. és E. növendé-keivel 3 ft; kassai másod évi joghallgatók 17 ft. 46 kr, melly öszszeghez az ív megnyitója Bokrányi János prof. 5 pffal járult; Skublics Ráfael b. Rukavina gyalog- ez-redbeli hadnagy Bresciában 3 ft.; a' czeglédi casino tagjai (elnökük Pajor Antal által) 30 ft; Maar Bonifác győri akad. kir. prof. gyűjtése 102 ft. 30 kr, ehez jár-ultak Asztl János kanonok, Dresmitzer J. prépost, Kovács J. olv. kanonok, Sággy J. kan. és Tóth József kan. és pleb. 5 ftjával, Sütő J. örkan. 4 ftal; Sz. Bene-rendiek: Albach Salis, Hollósy Justinián, Körmendy Placid, Slajkó Ign. 2 ftjával, Maar B. 5 ftal, Fenix Farkas, Kucsera Marián, Orsonics János, Polgár Incze, Prux Xavér, Ramóczy Valerián, Rómer Flóris, Rónay Jaczint, Simon Zsigmond, Spáth Döme, Stanke Leander, Thury Ozvald, Vincze Paulin, Czuczor Gergely, Intay Vazul, Pffell Kalazancz mind 1 ftjával, más egyháziak: Tarcsay Ferencz 2 ft, Novák Ferencz, Frichtl József, Zerpák János, Tauber János, Hupka Ferencz, Vinterl Antal, Haimerl János 1 ftjával, Mayerhofer József és Mogyorósy Pál 40 krjával, Csacsó Imre kir. prof. 1 ft, másod évi joghallgatók 6 ft. 16 kr, első évi joghall-gatók 4 ft 6 kr, másod évi bölcsészethallgatók 14 ft. 32 kr. név szerint Duschek és Horváth K. 2 ftjával, Kuncz és Villax 1 ftjával, Borosán 40 krral, Bagi Béla és Emil, Hegedüs, Krisztinkovics, Kugler, Lachner, Lip-pics, Pádli, Raucher, Pataky, Sággy, Staressinich Ágost. és Gyula, Szücs, Takács és Radányi 20 krjával, Barbarics, Barkovics, Antoni, Fischbach, Hány, Hor-váth Antal és János, Mihályt, Milkovics, Molnár, Of-ner, Stetina és Szachs 10 krjával, Dávid, Kiss és Pa-laszovszky 6 krjával, Lampert 4 krral; a' szegedi ke-gyesrendiek Horváth Cyrill igazgató által 7 ft. 30 kr: öszvesen 198 ft. 46 kr. conv. p. Pesten, jul. 28. 1844. Dr. Schodol F. m. acad. titkoknok.

Ausztria.

Bécs gloggnitzi vasut. A' bécs gloggnitzi vasut részvényeseinek jul. 30k. tartott rdkivüli k. gyűl-ésében alulirt igazgatóság minden javaslatát, mellyeket julius 20ki tudósításában nyilvánított, 47 szó- több-séggel 3 ellen elfogadtattak; ennek következtiben ha-tározatott: 1) Ö cs. sap. k. Felsőgének a' társaság mély hálája nyilváníttassék, a' lajtmelletti Bruck, Laxen-burg és Katzelsdorf felé vezető 3 szárnyvonala nézve ismételve adott engedvényekért. 2) Ezen vasutvonalak építésére szükséges előzvények még f. évben tétessenek

meg, hogy az a' legközelebb tavasszal megkezdhetes-sék 's legfőlebb 3 év alatt elvégeztethessék. 3) A' bécsi főállomási helytől a' vársíkig (glacis) és a' cs. kir. fő-vámig vezető vasutépíthetés megengedésére lépések té-tessenek, 's a' megnyert engedély után ezen ut is mindjárt életbe léptessék. 4) A' megkívántató költségek fűdőzé-sire 4 millió pft. kölcsön bocsátassék ki és szükség szerint haszna vétessék. Ezek részleteit az ezen közgyü-lés tárgyairól szóló nyomtatásban megjelenendő jegy-zőkönyv terjesztendi elő. Bécs julius 30. 1844. A' bécs- gloggnitzi vasut igazgatósága.

Spanyolország.

Gibraltárban nagy különbséget vélték látni Joinvil-le 's Henrik holl. hgnek az angol hatóság's hajós nép ál-tali fogadtatásában. Szint egy órában értek a' gibraltári kikötőbe; a' francia flotta helyt adott a' hollandinak 's a' nem olly kényelmes algesirasi révbe vonult vissza. Az angol hajós tisztek Henrik hg tiszteletére egy sorha-jó fűdőzetén fényes lakomát 's bált adtak; hova Join-ville hg is hivatalos volt, ki azonban csak néhány pil-lantatig vett abban részt, mig Henrik hg éjfélig tánczolt a' gibraltári hölgyekkel 's midőn távozék nagyszerű tü-zijátékkal lepék meg, melly az egész gibraltári kikötőt kivilágítá. A' Gazeta jul. 2. d. számabeli k. határozat a' lelkészek rendkívüli kevés száma szaporíttatását irá-nyozza. Minek következtében az igazságminiszter azon kérdést: vajjon illő é lelkészi foglalkozások teljesítésé-re felhatalmazni azon tömördek fiatal, kik vagy mint szökevények távolban, vagy mint lázadók törvényelle-nileg szenteltetének föl? így véli elintézendőnek: mikép amazokat, föltve hogy tanulmányaikat papnövelő inté-zetek vagy egyetemekben elvégezték, a' lelkészi rendbe fölvehetni, imezeket pedig kik a' kormány ellen ragad-ván fegyvert, polgári 's lelkészi köteleességek ellen vé-tettek, csak kivételkép 's a' megyei püspökök előtt kiál-landó tudományos és erkölcsiszigorú vizsgálat után. — Legujabb gibraltári hírek szerint Ceuta, hova már több zászlóalj érkezett, majd mindenestül egészen hadi lábón áll; a' szolgálat egyáltalában ollyan, mint háborukor lenni szokott. A' vársánczokon 300 álgjut állítottak fel szükséges löszerekkel; 26 hagyálgjut minden percz-ben várnak; Hachoban 500 igásra való helyet készítet-tek. Hír szerint a' marokkai szultán erélyes intézkedé-sekhez nyult, azokat megbüntetni, kik a' francziákat megtámadták, azonban tudjuk, hogy tekintélye alattvá-lóji fanatismusán megtörik. Jul. 20d. a' francia hajó-csapat Gibraltártól ismét a' cadizi kikötőbe vitorlázott. Rögtön menetere azon hír szolgált alkalmul, hogy Tan-ger elébe angol hajócsapat érkezett 's egy sorhajója a' kikötőbe nyomult. Mi által azon egyezkedés sértetett volna meg, mellyre mint látszik, két nemzet tengeri e-reje egymás közt lépett, miszerint kölcsönösen kötelez-ték magukat, hogy mig Franciaország és Marokkó a' köztük senforgó kérdés kiegyenlítéséről alkudoznak, addig a' tangeri kikötőbe egyiksem ereszkedik. A' fran-czia altengerésznagy, miután az angoloktól kielégítő feleletet 's tökéletes biztosítást nyert, hogy az angol hajóhad amaz egyezkedést megszegni nem fogja, Ca-dizba visszatért.

Anglia.

A' francia király fogadtatására szükséges intéz-keések már befejeztetvék. A' francia király 's király-né családostul a' kamarák végeztével a' Bize palotába mennek, onnan aug. közepén Eube szándékozó. Lajos Filep aug. 12. v. 15ig marad itt 's aztán Tréportba ha-józik. A' Portsmouthban tanyázó öszszes tengerészi kar ünnepélyesen fogadandja ő felségét, ki vasuton tüstint Windsorba megyen, hol öt napig mulat, aztán Portsmou-thon 's Tréporton keresztül visszatérendő a' nélkül hogy Londont érintse. Wolff részletes tudósítása, a' Bocha-rában kivégeztetett két angol tiszt úgyében következő. 1842i juliusban kivégezteté a' bocharai király saját nyilatkozása szerint- Stoddart angol ezredesi azért 1) mivel a' kir. méltóságot több helyen 's izben becsmelte. 2) Mert Izlam vallásra tért 's aztán ujra keresztény hitet vön föl. 3) Mert megígerte, hogy negyedrél hónap alatt Angliából irományokat eszközöl, mik követségét tanu-sítsák; azonban ebből tizenegyet hónap mulva sem lett semmi, bár miatta a' király postaházakat állíttatott, Co-nolly százados megöletésének oka pedig az volt: hogy a' chiai 's kokani khanokat a' király elleni lázadásra csábította. —

Franciaország.

A' külkereskedés — így panaszkodik több francia lap- három év óta tetemes csökkenés közt pang, mi az ipart lankasztólag öli el; minden oldalról védvámok e-melkednek készítvényink ellen; az egyes. státusokat, vámszövetséget 's Oroszországot most Brazília követi 1831b. még 16 milliónyi gyárkésítvényt vittek Brazi-

